

Sygn. akt II KK 151/20

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 11 stycznia 2021 r.,

sprawy **P. M.**,

skazanego z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w P.

z dnia 20 września 2019 r., sygn. akt IV Ka (...),

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w P.

z dnia 29 kwietnia 2019 r., sygn. akt VII K (...),

p o s t a n o w i ł:

- 1) **oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2) **zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz r. pr. A. A., Kancelaria Radcy Prawnego w P. kwotę 442,80 (czterysta czterdzieści dwa i 80/100) złotych, w tym 23% VAT, z tytułu sporządzenia i wniesienia kasacji z urzędu;**
- 3) **obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 29 kwietnia 2019 r., sygn. VII K (...), P. M. został uznany za winnego tego, że w dniu 30 września 2017 r. w O. woj. (...) dokonał zniszczenia mienia o szczególnym znaczeniu dla kultury poprzez wydrapanie swojego imienia i nazwiska oraz daty 30.09.2017 r. na ścianach budynku baraku B-(...) na odcinku Bła byłego niemieckiego nazistowskiego obozu

koncentracyjnego (...), w warunkach powrotu do przestępstwa, tj. czynu z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za który wymierzona została mu kara roku i miesiąca pozbawienia wolności; nadto na podstawie art. 46 § 1 k.k. tytułem naprawienia szkody została zasądzona kwota 696,20 zł na rzecz pokrzywdzonego Państwowego Muzeum (...) w O.

Od tego wyroku apelację wniosła obrońca oskarżonego, zarzucając obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 288 § 2 k.k. poprzez jego niezastosowanie w kwalifikacji prawnej zarzucanego oskarżonemu czynu, a także art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 i 2 k.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, gdyż czyn popełniony przez oskarżonego stanowi wypadek mniejszej wagi i nie wyczerpuje znamion tych przepisów. Zdaniem obrońcy, wydrapanie przez oskarżonego swojego imienia i nazwiska oraz daty w baraku B-(...) obozu koncentracyjnego (...), w celu upamiętnienia swojego pobytu w obozie i oddanie hołdu jego ofiarom na ścianie, gdzie były wydrapane również inne napisy, a koszt prac konserwatorskich mających na celu usunięcie szkody wynosi 696 zł, mimo naganności czynu stanowi wypadek mniejszej wagi i powinien być zakwalifikowany zgodnie z art. 288 § 2 k.k., a wymierzona kara winna być adekwatna do stopnia winy. Skarżąca zarzuciła nadto obrazę przepisów postępowania, błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że oskarżony miał świadomość zarzucanego mu czynu oraz przyjęcie stopnia społecznej szkodliwości czynu jako znacznego oraz rażącą niewspółmierność kary. Wniosła o zmianę kwalifikacji prawnej na postulowaną w apelacji oraz stosowne obniżenie kary.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 20 września 2019 r., sygn. IV Ka (...), zaskarżony wyrok został utrzymany w mocy.

Od tego wyroku obrońca skazanego wniosła kasację, zarzucając:
„- rażące naruszenie prawa materialnego, mające wpływ na treść wyroku, a mianowicie naruszenie art. 288 § 2 k.k., poprzez jego niezastosowanie w stosunku do oskarżonego P. M., bowiem czyn popełniony przez niego wyczerpuje znamiona tego przepisu, jak również naruszenie art. 288 § 1 k.k. w związku z art. 294 § 1 i § 2 k.k. poprzez uznanie P. M. za winnego popełnienia czynu z art. art. 288 § 1 k.k. w związku z art. 294 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., mimo braku wyczerpania przesłanek wskazanych przepisów i poprzez ich niewłaściwe zastosowanie w

stosunku do oskarżonego P. M., bowiem czyn popełniony przez niego stanowi wypadek mniejszej wagi i nie wyczerpuje znamion zastosowanych przepisów, w szczególności art. 294 § 1 i § 2 k.k., który wyłącza stosowanie wskazanego przepisu w stosunku do drobnych szkód, bowiem swą dyspozycją nie obejmuje art. 288 § 2 k.k., a wydrapanie swojego imienia i nazwiska oraz daty w baraku B-(...) obozu koncentracyjnego (...), w celu upamiętnienia pobytu w obozie i oddanie hołdu jego ofiarom, na ścianie, gdzie były wydrapane wcześniej również inne napisy a koszt prac konserwatorskich mających na celu usunięcie szkody wynosi 696 zł., mimo naganności tego czynu stanowi wypadek mniejszej wagi i winien być zakwalifikowany zgodnie z przepisem 288 § 2 k.k. a wymierzona oskarżonemu kara winna być adekwatna do stopnia jego winy,

- rażące naruszenie prawa materialnego, mające wpływ na treść wyroku, a mianowicie naruszenie normy art. 288 § 1 kk w związku z art. 294 § 2 kk poprzez zakwalifikowanie czynu popełnionego przez P. M. jako skierowanego do dobra o szczególnym znaczeniu dla kultury w sytuacji, gdy P. M. wydrapał swoje imię, nazwisko i datę w baraku B-(...) na odcinku Bla byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego (...), który nie był w żaden szczególny sposób chroniony, nie był zabezpieczony brakiem dostępu dla turystów, nie był zabezpieczony szynką ani sznurkiem ograniczającym dostęp, nie miał nawet monitoringu, jak w innych miejscach w obozie, co oznacza, że ta część obozu, ten barak nie jest dobrem o szczególnym znaczeniu dla kultury, czego Sąd nie ustalił, tym bardziej, że wykonanie prac konserwatorskich koniecznych do usunięcia napisu jest możliwe, a ich wartość to kwota 696 zł., którą oskarżony jest obowiązany przekazać na rzecz pokrzywdzonego,

- rażącą obrazę przepisów prawa procesowego, która miała istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku poprzez naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w związku z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zarzutów apelacji, a mianowicie błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegającego na ustaleniu, że oskarżony miał świadomość zarzucanego mu czynu, tego że czyn skierowany był przeciwko dobru o szczególnym znaczeniu dla kultury oraz przyjęciu stopnia społecznej szkodliwości jako znacznego z uwagi na lokalizację uszkodzeń, w baraku, który nie był szczególnie chroniony na terenie

obozu, wartość szkody, sposób działania nie mający cech wandalizmu, w sytuacji gdy z zeznań świadków i współoskarżonych wynika, że skazany P. M. chciał jedynie upamiętnić swój pobyt w Muzeum i oddać hołd osobom tam zamordowanym”.

W konsekwencji autorka kasacji wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz utrzymanego w mocy wyrok Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stanowisko wyrażone przez prokuratora w pisemnej odpowiedzi na kasację co do jej oczywistej bezzasadności okazało się słuszne. W kontekście postawionych zarzutów stosownego przypomnienia wymaga istota nadzwyczajnego środka zaskarżenia, jakim jest kasacja. Co do zasady kasacja przysługuje jedynie wobec prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie (art. 519 k.p.k.) i nie znajdują tu odpowiedniego zastosowania przepisy o podstawach odwoławczych (art. 438 pkt 1-4 k.p.k.). Podstawy kasacyjne ukształtowane zostały w sposób autonomiczny i dużo bardziej rygorystyczny, co wynika z faktu, że postępowaniem kasacyjnym objęte jest orzeczenie prawomocne, z reguły podlegające wykonaniu (art. 9 § 1 i 2 k.k.w.). Postępowanie kasacyjne nie stanowi zatem forum do podejmowania polemiki z poczynionymi w sprawie ustaleniami i prezentowania odmiennego oglądu na materiał dowodowy. Ustalenia faktyczne nie podlegają kognicji Sądu kasacyjnego. Na tym etapie postępowania orzeczenie mogą zdyskredytować jedynie takie wady prawne, które pozostają w sprzeczności z ideą rzetelnego i sprawiedliwego procesu. Dlatego ustawodawca zaliczył do nich bezwzględne przyczyny odwoławcze lub inne naruszenia prawa zbliżonej rangi (art. 523 § 1 k.p.k.).

Przenosząc te uwagi na grunt rozpoznawanej kasacji stwierdzić trzeba, że nie spełniała ona wskazanych rygorów. Obrońca w znacznej mierze powieliła bowiem zarzuty i argumentację apelacyjną. Wskazała niezasadnie, że Sąd odwoławczy tych zarzutów rzetelnie nie rozpoznał oraz przedstawiła na nowo argumentację, z której jasno wynika, iż polemizuje z poczynionymi ustaleniami

faktycznymi. Nie stanowiło to właściwego uzasadnienia dla stawianego w petitum kasacji zarzutu obrazy prawa materialnego. Tak skonstruowana kasacja nie czyniła zadość wymogom art. 519 i 523 § 1 k.p.k.

Przypomnienia wymaga również i to, że zarzut obrazy prawa materialnego może zostać skutecznie postawiony jedynie wówczas, gdy skarżący nie kwestionuje ustaleń faktycznych. W rozpoznawanej kasacji ten warunek nie został spełniony. Skarżąca bowiem zaistnienia wypadku mniejszej wagi (art. 288 § 2 k.k.), czy naruszenia normy art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 2 k.k., upatruje w odmiennej interpretacji kwestii faktycznych, które zostały ustalone przez Sąd I instancji i zaakceptowane w toku kontroli instancyjnej. Inaczej postrzega fakt wydrapania przez skazanego kluczykiem od samochodu na jednym z budynków na terenie Państwowego Muzeum (...) imienia nazwiska oraz daty (a nie złożenia podpisu), czy stan jego świadomości w odniesieniu do tego zachowania. Wreszcie, przeciwnie aniżeli Sądy obu instancji, interpretuje istotę uszkodzonego mienia jako dobra o szczególnej wartości dla kultury w rozumieniu art. 294 § 2 k.k. Stawia również zarzut naruszenia art. 433 § 2 i art. 457 § 3 k.p.k., który jednak nie znajduje racji bytu w świetle tego, że wszystkie te kwestie zostały należycie rozważone przez Sąd II instancji w kontekście postawionych zarzutów apelacyjnych, o czym przekonują pisemne motywy wyroku. Analiza tychże motywów przekonuje nadto, że autorka kasacji - powielając zarzuty apelacyjne - dążyła do przeniesienia postępowania odwoławczego na grunt kasacyjny. Dążyła bowiem do niedopuszczalnego zainicjowania kolejnej kontroli wyroku Sądu I instancji, co dowodzi, że ocena kasacji przedstawiona w pisemnej odpowiedzi oskarżyciela jest trafna.

Nie budzi najmniejszych wątpliwości znaczenie historyczne miejsca, w którym skazany dopuścił się przestępstwa zniszczenia mienia oraz fakt, że stanowi on dobro kultury o kwalifikowanym znaczeniu (art. 294 § 2 k.p.k.). Chybiona jest argumentacja, niezaakceptowana przez Sąd *ad quem*, rozróżniająca poszczególne obiekty na terenie obozu z uwagi na stopień ich zabezpieczenia i według tego kryterium nadająca cechę szczególnego znaczenia dla kultury, marginalizując tym samym rolę budynku zniszczonego inkryminowanym zdarzeniem. Stoi to w sprzeczności choćby z treścią art. 1 ustawy z dnia 2 lipca 1947 r. o upamiętnieniu

męczeństwa Narodu Polskiego i innych Narodów w O. (Dz.U. nr 52, poz. 265 ze zm.), stanowiącego, że tereny byłego hitlerowskiego obozu koncentracyjnego w O. wraz z wszelkimi znajdującymi się tam zabudowaniami i urządzeniami zachowuje się po wsze czasy jako Pomnik (...) Wynika z powyższego, że tego rodzaju rozróżnienie nie jest właściwe, a przytoczone argumenty zasadnie zostały przez Sąd II instancji uznane za chybione. Prawidłowa ocena przedmiotu czynności sprawczej wykluczała przyjęcie kwalifikacji prawnej jako wypadku mniejszej wagi (art. 288 § 2 k.k.), co zostało należycie umotywowane (s. 7-8 uzasadnienia Sądu II instancji). Podobnie, stan świadomości skazanego nie pozostał poza zakresem oceny Sądów obu instancji (uzasadnienia: Sądu I instancji - s. 6, Sądu II instancji - s. 7).

Powyższa analiza implikowała uznanie kasacji za bezzasadną w stopniu oczywistym i skutkowało jej oddaleniem na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 3 k.p.k.). W punkcie 2 sentencji, na podstawie § 17 ust. 3 pkt 1, § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2019 r., poz.68 t.j.), orzeczono o kosztach obrony w postępowaniu kasacyjnym. O kosztach postępowania orzeczono w punkcie 3 sentencji na podstawie art. 637a w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.,